

УДК 911.3

ГРИШАНКОВ Г.Є. І МІЛЬКОВСЬКА ЛАНДШАФТОЗНАВЧА ШКОЛА

Денисик Г.І.

Фрагменти спогадів про Г.Є. Гришанкова – як одного з найяскравіших представників мільківської ландшафтознавчої школи в Україні.

Відомо, що для формування та успішного розвитку наукової школи необхідні відповідні обставини та вчені-новатори. Таке щасливе для географії поєднання відбулося в 50-х роках ХХ ст. у Воронежі [2]. Саме тут виникла й почала розвиватися воронезька школа ландшафтознавства, котра з початку свого розвитку виокремлювалась новими неординарними ідеями. Закономірно, що в 70-х роках ХХ ст. воронезькі географи обґрунтували новий напрям в класичному ландшафтознавстві – антропогенне ландшафтознавство. У подальшому саме завдяки цьому напрямку воронезьку школу ландшафтознавців почали іменувати мільківською – від імені її засновника Ф.М. Мількова. В плеяді людей, що причетні до розвитку цієї школи та є її учнями й Григорій Євдокимович Гришанков. З Ф.М. Мільковим вони одного року народження – 1918. Хоча на той час (друга половина 50-х років ХХ ст.) Ф.М. Мільков уже був знаним географом і керівником дисертаційного дослідження Г.Є. Гришанкова, відносини між ними були не лише як вчителя та учня, а рівноправними. Я це зрозумів з розповідей Ф.М. Мількова, котрий часто й широко згадував Г.Є. Гришанкова, говорив про нього з якоюсь особливою теплотою.

Спільним у Ф.М. Мількова та Г.Є. Гришанкова були не лише рік народження та любов до природи. Мене завжди вражали оригінальність та кількість ідей Ф.М. Мількова. Учні Г.Є. Гришанкова теж зазначають: «Второй тип идей опережает свое время, остается во многом не принятым современниками оттого, что расходится с общепризнанным мнением... Разработки Григория Евдокимовича Гришанкова относятся ко второму типу идей» [1, с.6]. Згадайте, що прийшлося пережити й «втримати» Ф.М. Мількову з приводу розробки основ антропогенного ландшафтознавства. Тому я зовсім не дивуюсь, що Г.Є. Гришанков найкращими людськими рисами нагадує свого вчителя. У Ф.М. Мількова та Г.Є. Гришанкова лише одна сумісна публікація [3]. Це ще одно підтвердження того, що у кожного з них вистачало своїх оригінальних ідей, які викладені в численних книгах і статтях.

Г.Є. Гришанков перший у 1958 році захистив кандидатську дисертацію під керівництвом Ф.М. Мількова. Тема: «Природа і ландшафти Східних яйл Криму». І тема, і захист виявились щасливими. В подальшому Г.Є. Гришанков майже усе життя присвятив дослідженням оригінальної природи Криму. Щасливим цей захист я вважаю тому, що після нього успішно захистила кандидатські й докторські дисертації плеяда відомих зараз географів, серед котрих: Максютов Ф.А. (1963), Абдулкасімов Алі (1964, 1990), Дудник М.І. (1965), Булатов В.І. (1966, 1996), Нестеров А.І. (1966), Федотов В.І. (1969, 1988), Міхно В.Б. (1971, 1990), Козін В.В.

(1974, 1993), Бережний О.В. (1979), Чібільов О.О. (1979, 1992), Денисик Г.І. (1984, 1999), Ахромєєв Л.М. (1986) та багато інших (перший рік – рік захисту кандидатської, другий – докторської дисертацій).

Гришанков Г.Є. – справжній представник мільківської школи ландшафтознавців. І не лише за опублікованими працями. «Обладая недюжинной энергией, волей, ясным и острым умом, широким научным кругозором и большим трудолюбием, Григорий Евдокимович отдавал всего себя любимому делу – физико-географическим исследованиям и особенно ландшафтоведению... В нем превосходно сочетались черты натуралиста-универсала и смелого практика, отвергающего догматическое мышление». – таку характеристику Г.Є. Гришанкову дають його колеги й учні [1, с.6]. Теж саме можна сказати про Ф.М. Мількова та майже кожного з його учнів. Це ніби «родова» ознака мільківської школи ландшафтознавців. Інших тут просто не могло бути.

Г.Є. Гришанков не лише впроваджував ідеї мільківської ландшафтознавчої школи, але й розвивав свої оригінальні, можливо ще й зараз не зовсім сприйнятні, але прекрасні ідеї. Про це ще скажуть учні, колеги і загалом географи України. Прекрасне не пропадає, а залишається в пам'яті назавжди, як і Григорій Євдокимович Гришанков.

Список літератури

1. Гришанков Г.Е. Введение в физическую географию: предмет и метод. Учеб. пособие. – Киев: О-во «Знання», КОО, 2001. – 249 с.
2. Денисик Г.І. Витоки й зародження антропогенного ландшафтознавства // Наук. записки ВДПУ. Серія: Географія, 2003. – Вип. 5. – С.4-7.
3. Мильков Ф.Н., Гришанков Г.Е. Компоненты ландшафтов и ландшафтообразующие факторы // Изв. Всесоюз. Геогр. о-ва. – 1987. – Т.119. – Вып. 6. – С.511-517.

Денисик Г.І. Гришанков Г.Є. и мильковская школа ландшафтоведения.

Фрагменты воспоминаний о Г.Е. Гришанкове – одном из самых ярких представителей мильковской ландшафтоведческой школы в Украине.

Denisik G.I. Grishankov G.E. and milkov's school of landscapes knowledge.

Fragments of flashbacks about – as one of the brightest representatives of milkov's school of landscapes knowledge in Ukraine.

Статья поступила в редакцию 25.07.2008 г